

Αθήνα, 19-9-2019

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ,
ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ**

Προς:

- 1) Γραφείο Υπουργού**
- 2) Γραφείο Γενικού Γραμματέα**

Διεύθυνση: Μπουμπουλίνας 20-22, 106 82 Αθήνα

Πληροφορίες: Αλεξάνδρα Σαλίχου

Τηλ.: 213 1322310, **Fax:** 210 8201 417

Ηλεκτρ. Δ/ση : dpkar@culture.gr

Θέμα: Σχετικά με την ιεραρχική προσφυγή των κ.κ. Γ. Τομαδάκη, Μ. Λιαπάκη, Π. Δασκαλάκη, Δ. Γιαννίδη, Μ. Φωθιαδάκη και Π. Νικητίδη κατά της α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΛΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/462079/329995/5050/25-9-2018 Απόφασης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου σχετικά με την “έγκριση νέας αίτησης ως προς τη μεταβολή του πολυγώνου, της ισχύος και του αριθμού, του τύπου και των θέσεων των Α/Γ για το έργο Αιολικός Σταθμός ισχύος 3 MW, στη θέση 'Σμαϊλόγγοσι', Δ.Δ. Κάτω Χωριού, Δήμου Ιεράπετρας, Π.Ε. Λασιθίου”.

Συναρμόδιες ΕΦΑ: Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου

Θεσμικό Πλαίσιο:

- 1) Νόμος 3028/2002 (ΦΕΚ 153 Α) “Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς” (άρθρο 10 και 50)
- 2) Η α.π. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/9472/478π.ε./27-3-2000 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β 517) “Κήρυξη αρχαιολογικού χώρου Ισθμού Ιεράπετρας”.

Αρχαιολογικά δεδομένα

Στην περιοχή και εντός των ορίων του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου έχουν εντοπιστεί οι ακόλουθες θέσεις:

- α) Πρωτομινωικός οικισμός στο Κεφάλι Βασιλικής
 - β) Οικισμός και Ιερό Σκοτεινών Αιώνων στην Κεφάλα Βασιλικής
 - γ) Υστερομινωικός θολωτός τάφος στο Καμαράκι Βασιλικής
 - δ) Οικισμός Σκοτεινών Αιώνων στον Χαλασμένο και τα Καταλύματα Μοναστηρακίου
 - ε) Μινωικό φυλάκειο στη Λατσίδα Επισκοπής
 - στ) Παλαιοχριστιανική εγκατάσταση στην Κάτω Μερτιά Επισκοπής
 - ζ) Μινωικός οικισμός στα Μασχάλια Επισκοπής
 - η) Νεολιθική εγκατάσταση Μπολιού το Κεφάλι Επισκοπής
 - θ) Μινωική εγκατάσταση στον Κουδουμά Επισκοπής
 - ι) Φρούριο στην Καζάρμα Επισκοπής
- ενώ υπάρχουν επιφανειακές ενδείξεις και για άλλα μνημεία.

Ιστορικό της υπόθεσης

Το 2000, εγκρίθηκε, σύμφωνα με την α.π. 2558/29-11-2000 Απόφαση της πρώην ΚΔ' ΕΠΚΑ (νυν ΕΦΑ Λασιθίου), κατόπιν ομόφωνης γνωμοδότησης του Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων Κρήτης, η εγκατάσταση αιολικού πάρκου στη θέση 'Σμαϊλόγγοσι', Δήμου Ιεράπετρας, οριακά εκτός του κηρυγμένου και οριοθετημένου αρχαιολογικού χώρου του Ισθμού, υπό τους όρους της παρακολούθησης των σκαπτικών εργασιών και της μη διάνοιξης ή μεταβολής υπαρχόντων οδών πρόσβασης.

Το 2017, η εταιρεία "Κ.Ι. Σαραντόπουλος Α.Ε. - Α. Αναλιωτάκης ΑΒΕΕ", μέσω της εταιρείας "ΗΛΙΑΚΟ ΡΕΥΜΑ", αιτήθηκε (με την από 11-7-2017 αίτησή της) την επικαιροποίηση της ως άνω γνωμοδότησης, στο πλαίσιο της έγκρισης των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (Π.Π.Δ.). Καθώς η χωροθέτηση του έργου εξακολουθούσε να τοποθετείται εκτός του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου, η ΕΦΑ Λασιθίου εξέδωσε το α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/275178/2802/14-7-2017 εγκριτικό έγγραφο, με τους όρους που είχε θέσει το Τ.Σ.Μ. το 2000.

Ακολούθως, η εταιρεία "Κ.Ι. Σαραντόπουλος Α.Ε. - Α. Αναλιωτάκης ΑΒΕΕ", μέσω της μελετητικής εταιρείας "ENTEC – Green Economy Consultants" αιτήθηκε στις 06-10-2017 την έγκριση τροποποίησης του έργου ως προς τον αριθμό, τον τύπο και τις θέσεις των Α/Γ. Σύμφωνα με την ως άνω αίτηση, οι αρχικά δύο Α/Γ ισχύος 2,5 MW θα αντικαθιστούνταν από έξι Α/Γ ισχύος 800 KW η κάθε μία (συνολική ισχύς σταθμού 4,62 MW), ενώ το προτεινόμενο αιολικό πάρκο χωρετούνταν πλέον οριακά εντός του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου, και συγκεκριμένα επί της νότιας οριογραμμής. Η ΕΦΑ Λασιθίου, λόγω των νέων στοιχείων, μετά τη διενέργεια αυτοψίας (από τον υπεύθυνο αρχαιολόγο, κ. Νικόλαο Πανουτσόπουλο), εισήγαγε το θέμα εκ νέου στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων, σύμφωνα με τη γνωμοδότηση του οποίου εκδόθηκε η α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/516117/342871/5190/7-12-2017 εγκριτική Απόφαση (με τους ίδιους όρους). Σημειώνεται ότι η γνωμοδότηση ήταν κατά πλειοψηφία: οι κ.κ. Ρεθεμιωτάκης, Τζιγκουνάκη και Παπαδοπούλου μειοψήφισαν διότι θα έπρεπε να είναι τεκμηριωμένη η εισήγηση της ΕΦΑ ως προς την οπτική βλάβη με τους αρχαιολογικούς χώρους της Βασιλικής, του Χαλασμένου και της Κεφάλας. Ωστόσο, κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον αρμόδιο αρχαιολογικό κ. Πανουτσόπουλο διευκρινίστηκε ότι η εν λόγω εγκατάσταση δεν έχει οπτική επαφή με τους παραπάνω χώρους.

Το 2018, η εταιρεία "Κ.Ι. Σαραντόπουλος Α.Ε. - Α. Αναλιωτάκης ΑΒΕΕ", μέσω της μελετητικής εταιρείας "ENTEC – Green Economy Consultants" αιτήθηκε εκ νέου την έγκριση τροποποίησης του έργου ως προς τον αριθμό των Α/Γ και της ισχύος του σταθμού. Σύμφωνα με τον νέο σχεδιασμό, ο αιολικός σταθμός θα αποτελούνταν από 4 Α/Γ 800 KW και θα λειτουργούσε σε ρυθμισμένη μέγιστη ισχύ 3 Mwe. Η θέση των Α/Γ άλλαξε προκειμένου να βελτιωθεί η παραγωγικότητά τους, ενώ προβλέφθηκε, για την εξυπηρέτηση των αναγκών του σταθμού, κτήριο υποσταθμού διασύνδεσης του αιολικού σταθμού με το δίκτυο ΜΤ του ΔΕΔΔΗΕ, εμβαδού 60 τ.μ. Το πάρκο βρίσκεται οριακά εντός του αρχαιολογικού χώρου.

Η ΕΦΑ Λασιθίου, λόγω της αλλαγής των στοιχείων του έργου, εισήγαγε εκ νέου την υπόθεση στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων, σύμφωνα με την ομόφωνη γνωμοδότηση του οποίου εκδόθηκε η α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/462079/329995/5050/25-9-2018 εγκριτική Απόφαση της ΕΦΑ Λασιθίου, υπό τους ακόλουθους όρους:

- 1) Η ΕΦΑ Λασιθίου να ειδοποιηθεί σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν την έναρξη των εκσκαφικών εργασιών (τουλάχιστον 20 ημέρες νωρίτερα), προκειμένου να προβεί σε όλες τις ενέργειες αρμοδιότητάς της για την επίβλεψή τους από αρμόδια/ο υπάλληλο.
- 2) Σε περίπτωση που εντοπιστούν αρχαιότητες κατά τη διάρκεια των εκσκαφών οι εργασίες να σταματήσουν, για να διενεργηθεί ανασκαφική έρευνα, από τα αποτελέσματα της οποίας θα εξαρτηθεί η συνέχεια του έργου,

3) Στην περίπτωση αυτή η δαπάνη της ανασκαφής, συμπεριλαμβανομένης και της αμοιβής του απαραίτητου προσωπικού, το οποίο θα προσληφθεί καθ' υπόδειξη της Υπηρεσίας μας καθώς και το κόστος συντήρησης, μελέτης και δημοσίευσης των ευρημάτων να βαρύνει τον προϋπολογισμό του έργου βάσει των διατάξεων του άρθρου 37 του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α/28.06.2002) «Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

4) Να μην πραγματοποιηθεί ουδεμία διάνοιξη ή μεταβολή υφιστάμενων οδών πρόσβασης.

Στοιχεία έργου:

- Το προτεινόμενο έργο θα εγκατασταθεί σε συνολική έκταση 148.858,53 τ.μ., σε υψόμετρο 252 – 300 μ.

- Εγκατάσταση 4 τρίπτερων Α/Γ, ονομαστικής ισχύος 800 KW, οι οποίες θα είναι ρυθμισμένες στα 750 KW έκαστη, ώστε η συνολική μέγιστη αποδιδόμενη ισχύς του σταθμού να είναι 3 MWe.

- Στο πλαίσιο υλοποίησης των απαραίτητων συνοδών έργων, θα πραγματοποιηθεί σύνδεση του σταθμού με το δίκτυο της ΔΕΔΔΗΕ, για την οποία απαιτείται υποσταθμός διασύνδεσης (προκειμένου να γίνεται ο έλεγχος και ο χειρισμός της ισχύος από τις Α/Γ στο δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ).

- Για την πρόσβαση των οχημάτων που θα μεταφέρουν τα μέλη των Α/Γ υπάρχει υφιστάμενος δρόμος κατάλληλου πλάτους, ο οποίος επιτρέπει τη διέλευσή τους χωρίς επιπλέον χωματουργικές εργασίες.

Τα παραπάνω στοιχεία είναι σύμφωνα με την υπ' αρ. 788/2018 Απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΑΔΑ: 7Υ7ΠΔΞ-ΦΛ1).

Επιπλέον, σύμφωνα με την α.π. 3297/19-12-2018 Απόφαση της Διεύθυνσης Τεχνικού Ελέγχου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, η άδεια εγκατάστασης του αιολικού σταθμού παρατείνεται και ισχύει έως 19-9-2020.

Ακολούθως, ομάδα πολιτών προέβη σε καταγγελίες, ενώ κατατέθηκε και μηνυτήρια αναφορά, από την πλευρά τους, στις 15-1-2019.

Επιπλέον, με την 19/2019 Απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Ιεράπετρας (ΑΔΑ: 6ΤΘΕΩΡ8-ΥΔΦ), αποφασίστηκε ομόφωνα η αντίθεση στη συγκεκριμένη επένδυση.

Περιεχόμενο ιεραρχικής προσφυγής

Ακολούθως, οι κ.κ. Γ. Τομαδάκη, Μ. Λιαπάκη, Π. Δασκαλάκη, Δ. Γιαννίδη, Μ. Φωθιαδάκη και Π. Νικητίδη κατέθεσαν Ιεραρχική Προσφυγή κατά της α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ ΕΦΑΛΑΣ/462079/329995/5050/25-9-2018 Απόφαση.

Με την από 14-2-2019 εν θέματι ιεραρχική προσφυγή, οι προσφεύγοντες ζητούν την ακύρωση και εξαφάνιση της α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ ΕΦΑΛΑΣ/462079/329995/5050/25-9-2018 Απόφαση της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου, για τους κατωθι λόγους:

1) Η σχετική γνωμοδότηση του Τ.Σ.Μ.Κ., σε συνέχεια της οποίας εκδόθηκε η ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/516117/342871/5190/7-12-2017 Απόφαση, δεν έλαβε υπόψη το σύνολο των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής και την οπτική επαφή, που υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες ότι έχουν οι Α/Γ με κάποιους από αυτούς.

2) Σε σχέση με τους όρους που έθεσε η προσβαλλόμενη Απόφαση, οι προσφεύγοντας υποστηρίζουν τα ακόλουθα:

α) Οι εργασίες ξεκίνησαν τις ημέρες των Χριστουγέννων (συμπεριλαμβανομένων εορτών και Σαββατοκύριακων που δεν παρίστατο υπάλληλος της Υπηρεσίας), ενώ η ΕΦΑ Λασιθίου ειδοποιήθηκε για την έναρξη των εργασιών στις 17-12-18, χωρίς την παρουσία επιβλέποντος υπαλλήλου, όπως προέβλεπε η προσβαλλόμενη Απόφαση. Τέσσερις συνολικά φορές (30 και 31/12/2018, 9 και 15/1/2019, οι τρεις πρώτες ημερομηνίες αναφέρονται και σε σχετική μηνυτήρια αναφορά που κατατέθηκε στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Λασιθίου) που μετέβησαν οι προσφεύγοντες στον χώρο των εργασιών δεν ήταν παρών υπάλληλος για να επιβλέπει τις

εκσκαφικές εργασίες. Οι προσφεύγοντες κατήγγειλαν άμεσα τηλεφωνικά και εγγράφως το γεγονός στην ΕΦΑ Λασιθίου.

β) Διανοίχθηκαν αρχικά δρόμοι για να περάσουν τα σκαπτικά μηχανήματα συνολικού μήκους 270 μ. και πλάτους 2,5-4,5 μ. Ήδη, έχουν σταλεί στην ΕΦΑ Λασιθίου οι σχετικές φωτογραφίες. Είναι δε βέβαιο ότι οι εν λόγω δρόμοι, αλλά και άλλοι που απαιτούνται, θα σκαφούν περισσότερο για να μειωθεί η κλίση και θα διαπλατυνθούν οι υπάρχοντες για να περάσουν τα βαρύτερα μηχανήματα (γεωτρύπανα, μπετονιέρες, νταλίκες με εξαρτήματα Α/Γ βάρους 60 τόνων κ.ο.κ.). Θα προστεθεί δε οίκημα 60 τ.μ και θα τοποθετηθούν πυλώνες για την εναέρια σύνδεση του αιολικού με τον υποσταθμό της ΔΕΗ.

γ) Η μελέτη εσωτερικής οδοποιίας που προσκόμισε η εταιρεία στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση για την ανανέωση της άδειας εγκατάστασης έχει ημερομηνία μεταγενέστερη της εγκριτικής απόφασης της ΕΦΑ Λασιθίου, επομένως δεν ελέγχθηκε εάν αυτή είναι σύμφωνη με τους όρους που τέθηκαν. Οι προσφεύγοντες έχουν ζητήσει από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση τη μελέτη αυτή, χωρίς μέχρι σήμερα να τους έχει σταλεί.

δ) Η ΕΦΑ Λασιθίου σε απαντητικό έγγραφο που απέστειλε στους προσφεύγοντες, 25 ημέρες μετά την πρώτη καταγγελία τους, διατυπώνει τη θέση ότι δεν πρόκειται για διάνοιξη δρόμων, αλλά για επιφανειακή διαμόρφωση και ότι παρίσταται πάντα υπάλληλός της.

3) Στην προσβαλλόμενη απόφαση έχει εναντιωθεί όλη η τοπική κοινωνία, καθώς έχει ήδη κατατεθεί μηνυτήρια αναφορά στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Λασιθίου, έχει εκδώσει σχετική απόφαση το τοπικό συμβούλιο της Κοινότητας Κάτω Χωριού Ιεράπετρας, ο Σύλλογος Φίλων Αρχαιοτήτων Ιεράπετρας με ψήφισμα που συνυπογράφουν και άλλοι φορείς, έχουν συγκεντρωθεί πλέον των 500 υπογραφών σε διαδικτυακή καμπάνια προς τη Γ.Γ. Πολιτισμού σε διάστημα μόλις 10 ημερών.

4) Έχει εντοπιστεί ανασκαφικά πληθώρα αρχαιολογικών θέσεων στην περιοχή που εν τέλει οδήγησε στην ακύρωση κατασκευής του αεροδρομίου Ανατολικής Κρήτης.

Απόψεις Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου

Η ΕΦΑ Λασιθίου, στο υπ' αρ. 114660/79335/1273/22-3-2019 έγγραφό της, αναλύει όλα τα στοιχεία της υπόθεσης, κάνοντας ξεχωριστή αναφορά σε κάθε προβαλλόμενο λόγο ακύρωσης της εν θέματι απόφασης και καταλήγει ότι:

α) δεν υπάρχει καμία οπτική επαφή, οπότε δεν προξενείται καμία άμεση ή έμμεση βλάβη, με σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις όπως ο πρωτομινωικός οικισμός στο Κεφάλι Βασιλικής, ο οικισμός και το Ιερό Σκοτεινών χρόνων στην Κεφάλα Βασιλικής, ο οικισμός Σκοτεινών Αιώνων στον Χαλασμένο – Καταλύματα Μοναστηρακίου, η Πρωτομινωική εγκατάσταση στο “Αφροδίτης Κεφάλι”,

β) δεν προξενείται άμεση ή έμμεση βλάβη λόγω οπτικής επαφής με εντοπισμένες αρχαιολογικές θέσεις που αναφέρονται στην καταγγελία

γ) δεν παραβιάστηκε κανένας όρος της απόφασης καθώς όλες οι εκσκαφές πραγματοποιήθηκαν υπό την επέβλεψη εντεταλμένου υπαλλήλου της ΕΦΑ και δεν διανοίχθηκε καμία νέα οδός, αλλά αντιθέτως υλοποιήθηκαν εργασίες διαμόρφωσης του εδάφους για την πρόσβαση στον χώρο βαρύτερων μηχανημάτων.

Άλλες Υπηρεσίες

- Σύμφωνα με το α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΥΝΜΤΕΚΡ/409337/39975/2264/7-11-2017 έγγραφό της, η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων Κρήτης δεν έχει αντίρρηση για το έργο καθώς δεν υπάρχουν κτίσματα χαρακτηρισμένα ως νεότερα μνημεία στην περιοχή.

- Σύμφωνα με το α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΠΣ/ΤΑΠΠΠ/434752/286417/4619/2224/12-12-2017 έγγραφό της, η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας δεν έχει αντίρρηση για το έργο, καθώς στην περιοχή δεν υπάρχουν ενδείξεις για ύπαρξη σπηλαίων ή άλλων καταλοίπων αρμοδιότητάς της.

Παραπομπή του θέματος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο

Σύμφωνα με τον ν. 2690/1999 (ΦΕΚ Α 45) “Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις” και τις διατάξεις του ν. 3028/2002 (ΦΕΚ Α 153), η ΔΙΠΚΑ προώθησε τη σχετική διαδικασία και, σύμφωνα με αυτή, εκδόθηκε η α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΠΚΑΧΜΑΕ/352026/251444/7409/2880/1-7-2019 πράξη παραπομπής του θέματος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο για την κατά νόμο γνωμοδότηση.

Ωστόσο, η ενδιαφερόμενη εταιρεία κατέθεσε το από 5-9-2019 υπόμνημα και την από 6-9-2019 επιστολή, με τα οποία επεσήμανε κάποια σημεία των ισχυρισμών της και προσκόμισε συμπληρωματικά νέα στοιχεία που αφορούν στα ακόλουθα:

- 1) Η εταιρεία βρίσκεται ήδη σε διαδικασία κατασκευής του έργου, με νόμιμη αδειοδότηση.
- 2) Οι προσφεύγοντες δεν υφίστανται οποιαδήποτε (υλική ή ηθική) βλάβη από την προσβαλλόμενη πράξη.
- 3) Στο γεγονός ότι οι προσβάλλοντες δεν έχουν προσβάλει ευθέως την ΑΕΠΟ και την αρχική άδεια εγκατάστασης.
- 4) Στο γεγονός ότι παλαιότερα είχε εκδοθεί η α.π. 2558/29-11-2000 Απόφαση της τότε ΚΔ ΕΠΚΑ (νυν ΕΦΑ Λασιθίου), με την οποία είχε εγκριθεί η εγκατάσταση αιολικού πάρκου στην ίδια θέση, χωρίς αντίδραση από τους πολίτες τη δεδομένη στιγμή.
- 5) Η εν λόγω διοικητική πράξη είναι εξοπλισμένη με το τεκμήριο της νομιμότητας και παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματά της, ανεξάρτητα από τυχόν νομική πλημμέλεια που τη βαρύνει.
- 6) Οι λόγοι της δεύτερης κατηγορίας, δηλαδή οι λόγοι εκείνοι σύμφωνα με τους οποίους η εταιρεία δεν τήρησε τους λόγους της προσβαλλόμενης Απόφασης, αφορούν έλεγχο ουσίας (ήτοι το πραγματικό γεγονός). Πλην όμως, κατά το άρθρο 24, πργ. 1, του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η ιεραρχική προσφυγή χωρεί μόνο για παράβαση νόμου εκ μέρους της Διοίκησης και όχι για ουσιαστικούς λόγους.
- 7) Από τα έγγραφα της ΕΦΑ Λασιθίου, που αφορούν στις καταγγελίες των προσφευγόντων (α.π. 8578/6038/79/25-1-2019 και 114660/79335/1273/27-3-2019 της ΕΦΑΛΑΣ), προκύπτει ότι όλα στοιχεία ελήφθησαν υπόψη κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης Απόφασης.
- 8) Δεν υπήρξε παραβίαση του όρου που αφορά στην παρακολούθηση των εργασιών, καθώς η εταιρεία ειδοποίησε την ΕΦΑ Λασιθίου για την έναρξη των εκσκαφών, οι οποίες έγιναν παρουσία αρμοδίου υπαλλήλου. Το γεγονός αυτό προκύπτει και από τα σχετικά με την υπόθεση έγγραφα της ΕΦΑ Λασιθίου.
- 9) Ως προς τον ισχυρισμό των προσφευγόντων σχετικά με παράβαση του όρου περί διάνοιξη δρόμων, η Εταιρεία ούτε διάνοιξε οδούς πρόσβασης στο γήπεδο, ούτε μετέβαλε τις υφιστάμενες οδούς πρόσβασης στο γήπεδο. Το μόνο που έκανε ήταν να προβεί σε εργασίες επιφανειακής διαμόρφωσης του εδάφους, εντός του γηπέδου, οι οποίες ήταν εξ' ορισμού αναγκαίες για τη μεταφορά και εγκατάσταση του εξοπλισμού, πράγμα που προφανώς δεν απαγορεύεται από τον επίμαχο όρο της Αποφασης. Αυτό προκύπτει και από τα σχετικά έγγραφα της ΕΦΑ Λασιθίου.
- 10) Ως προς τα ανωτέρω (βλ. Σημείο 9) η Εταιρεία έχει εκπονήσει μελέτη οδοποιίας και συναφείς μελέτες (που προσκομίζονται), οι οποίες έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές

Απόψεις ΔΙ.Π.Κ.Α.

Η Δι.Π.Κ.Α. έχοντας υπόψη:

- 1) Το καθεστώς προστασίας της περιοχής
- 2) Τα στοιχεία του φακέλου
- 3) Τα νέα στοιχεία που προέκυψαν από τη συμπλήρωση του φακέλου με το από 5-9-2019 υπόμνημα και την από 6-9-2019 επιστολή της ενδιαφερομένης εταιρείας, και ειδικά τα κάτωθι κρίσιμα στοιχεία ως προς τους λόγους προσφυγής κατά της εν θέματι Απόφασης:
- 4) Το γεγονός ότι πρόκειται για έργο νομίμως αδειοδοτημένο έργο, σύμφωνα με:

- α) 37/2018 έγκριση δόμησης του Δήμου Ιεράπετρας,
- β) την α.π. 2912/81690/31-10-2018 Απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης περί “τροποποίησης της υπ’ αριθμ. ΔΙΣΑ 279/28-01-2010 Άδειας εγκατάστασης Αιολικού Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) ισχύος 4,62 MW, στη θέση ‘Σμαϊλόγγοσι’ του Δ. Ιεράπετρας Ν. Λασιθίου Κρήτης της εταιρείας ‘Κ.Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. - ΑΝΑΛΙΩΤΑΚΗΣ Ανώνυμη Βιομηχανική και Εμπορική Εταιρεία Εκμετάλλευσης Αιολικής Ενέργειας’ με δ.τ. ‘ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΒΕΕ’”,
- γ) την α.π. 3297/19-12-2018 Απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης περί “παράτασης της υπ’ αριθμ. ΔΙΣΑ 279/28-01-2010 Άδειας εγκατάστασης Αιολικού Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) ισχύος 4,62 MW, στη θέση ‘Σμαϊλόγγοσι’ του Δ. Ιεράπετρας Ν. Λασιθίου Κρήτης της εταιρείας ‘Κ.Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. - ΑΝΑΛΙΩΤΑΚΗΣ Ανώνυμη Βιομηχανική και Εμπορική Εταιρεία Εκμετάλλευσης Αιολικής Ενέργειας’ με δ.τ. ‘ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΒΕΕ’”.
- δ) την α.π. 788/2018 Απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας περί “τροποποίησης της υπ’ αριθμ. Μητρώου Αδειών ΡΑΕ ΑΔ-00339 άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία χορηγήθηκε με την υπ’ αριθμ. πρωτ. ΥΠΑΝ Δ6/Φ17.280/3267π.ε./18-7-2002 Άδεια Παραγωγής στην εταιρεία ‘Κ.Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. - ΑΝΑΛΙΩΤΑΚΗΣ Ανώνυμη Βιομηχανική και Εμπορική Εταιρεία Εκμετάλλευσης Αιολικής Ενέργειας’ με δ.τ. ‘ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΒΕΕ’ όπως ισχύει, από αιολικό σταθμό μέγιστης ισχύος παραγωγής 4,62 MW, στη θέση ‘Σμαϊλόγγοσι’, της Δημοτικής Ενότητας Ιεράπετρας, του Δήμου Ιεράπετρας, της Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου”.
- ε) την α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/462079/329995/5050/25-9-2018 Απόφασης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου σχετικά με την “έγκριση νέας αίτησης ως προς τη μεταβολή του πολυγώνου, της ισχύος και του αριθμού, του τύπου και των θέσεων των Α/Γ για το έργο Αιολικός Σταθμός ισχύος 3 MW, στη θέση ‘Σμαϊλόγγοσι’, Δ.Δ. Κάτω Χωριού, Δήμου Ιεράπετρας, Π.Ε. Λασιθίου”.

5) Το πραγματικό γεγονός ότι το Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Κρήτης έλαβε υπόψη του το σύνολο των αρχαιολογικών θέσεων και δεδομένων που αφορούν στην ευρύτερη περιοχή και στον αρχαιολογικό χώρο Ισθμού Ιεράπετρας (B 517/2000) στη γνωμοδότησή του, σε συνέχεια της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη Απόφαση, όπως προκύπτει από το α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/398296/284930/4248/17-8-2018 έγγραφο της ΕΦΑ Λασιθίου το οποίο συνοδεύεται από τη σχετική εισήγηση της Εφορείας και το α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΠΣ/ΤΑΠΠ/434752/286417/4619/2224/12-12-2017 έγγραφο της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας, αλλά και από το α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/114660/79335/1273/22-3-2019 έγγραφο της ΕΦΑ Λασιθίου που αφορά στο θέμα.

6) Το γεγονός ότι τηρήθηκε ο όρος της προσβαλλόμενης απόφασης, σύμφωνα με τον οποίο προβλεπόταν επίβλεψη των εκσκαφικών εργασιών από την ΕΦΑ Λασιθίου, όπως σαφώς προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ήτοι τα α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/8578/6038/79/25-1-2019 και ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΛΑΣ/114660/79335/1273/22-3-2019 έγγραφα της ΕΦΑ Λασιθίου, καθώς επίσης και από τη σχετική αναφορά του αρχαιοφύλακα, κ. Ευσταθίου Στεφανίδη, σύμφωνα με την οποία ο ίδιος επέβλεψε το σύνολο των εκσκαφικών εργασιών.

7) Το γεγονός ότι τηρήθηκε ο όρος της προσβαλλόμενης απόφασης, σύμφωνα με τον οποίο “δεν θα πραγματοποιηθεί ουδεμία διάνοιξη ή μεταβολή υφισταμένων οδών πρόσβασης”, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη Απόφαση εγκρίθηκε και η χωροθέτηση των τεσσάρων Α/Γ και ως εκ τούτου, αυτοδικαίως, και η πρόσβαση στα συγκεκριμένα σημεία για τη διενέργεια των απαιτούμενων εργασιών. Η πρόσβαση Α3 και Α4 είχε εξασφαλιστεί από την υφιστάμενη οδό, ενώ για την πρόσβαση στα σημεία Α1 και Α2 δεν διανοίχθηκαν νέες οδοί αλλά έγιναν μόνο εργασίες διαμόρφωσης του εδάφους, χωρίς εκσκαφές. Επιπλέον, το πραγματικό γεγονός ότι η Εφορεία Λασιθίου είχε γνώση των απαιτούμενων εργασιών για την πρόσβαση σε αυτά τα σημεία τεκμαίρεται

Τέλος, επισημαίνεται ότι οι ως άνω εργασίες έγιναν σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη οδοποιίας (α.π. 2912/81690/31-10-2018 Απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης περί “τροποποίησης της υπ’ αριθμ. ΔΙΣΑ 279/28-01-2010 Άδειας εγκατάστασης Αιολικού Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) ισχύος 4,62 MW, στη θέση ‘Σμαϊλόγγοσι’ του Δ. Ιεράπετρας Ν. Λασιθίου Κρήτης της εταιρείας ‘Κ.Ι. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. - ΑΝΑΛΙΩΤΑΚΗΣ Ανώνυμη Βιομηχανική και Εμπορική Εταιρεία Εκμετάλλευσης Αιολικής Ενέργειας’ με δ.τ. ‘ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΒΕΕ’”), που συνοδεύονταν από γενική οριζοντιογραφία, στην οποία αποτυπώνονται και οι εν λόγω προσβάσεις, που αφορούν , και μάλιστα σε χώρο του ακινήτου εκτός των ορίων του αρχαιολογικού χώρου του Ισθμού Ιεράπετρας.

την ανάκληση της υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΠΚΑ/ΤΠΚΑΧΜΑΕ/352026/ 251444/7409/2880/1-7-2019 πράξης παραπομπής του θέματος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο και την απευθείας απορριπτική απάντηση στους προσφεύγοντες ως προς την αποδοχή ή μη της εν θέματι ιεραρχικής προσφυγής, κρίνοντας ότι

β) Έχουν τηρηθεί απαρέγκλιτα οι όροι της προσβαλλόμενης Απόφασης, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

γ) Από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει οιαδήποτε βλάβη σε αρχαιοτήτες ή αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής.

Κατόπιν τούτου, προωθείται σχέδιο ανάκλησης της ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΠΚΑΧΜΑΕ/352026/251444/7409/2880/1-7-2019 πράξης παραπομπής του θέματος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 2690/1999 (ΦΕΚ Α 45), και προτεινόμενο σχέδιο απευθείας απάντηση προς τους προσφεύγοντες προς έλεγχο.

**Η Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης
Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς**

Πολυξένη Αδάμ – Βελένη

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
ΜΑΡΚΑΤΗ ΕΛΕΝΗ